

Opinia
do ustawy o zmianie ustawy o Państwowej Straży Pożarnej

Uchwalona przez Sejm w dniu 15 kwietnia br. ustawa o zmianie ustawy o Państwowej Straży Pożarnej zmierza do wprowadzenia do porządku prawnego zmian wynikających z praktycznego stosowania nowelizowanych przepisów.

Do zmian zaproponowanych w ustawie należą:

- 1) rozszerzenie katalogu zadań Państwowej Straży Pożarnej,
- 2) uzupełnienie katalogu zadań Komendanta Głównego, komendantów wojewódzkich oraz powiatowych Państwowej Straży Pożarnej,
- 3) wprowadzenie do ustawy przepisów, na podstawie których komendanci wojewódzcy i powiatowi Państwowej Straży Pożarnej będą mogli dysponować siłami i środkami PSP do działań poza granicami państwa,
- 4) skonkretyzowanie wymogów kwalifikacyjnych dla kandydatów do służby w Państwowej Straży Pożarnej,
- 5) ustanowienie dnia 4 maja Dniem Strażaka,
- 6) wprowadzenie kompleksowej regulacji dotyczącej czasu pracy strażaków,
- 7) określenie wymagań kwalifikacyjnych dla poszczególnych stanowisk służbowych w Państwowej Straży Pożarnej,
- 8) uzupełnienie katalogu przesłanek powodujących zwolnienie strażaka ze służby,
- 9) wprowadzenie zasady, że nadawanie kolejnego stopnia służbowego nie jest obligatoryjne i odbywa się z okazji Dnia Strażaka,
- 10) uregulowanie spraw związanych z uprawnieniami urlopowymi strażaków,
- 11) określenie zasad przyznawania strażakom lokali mieszkalnych, równoważników pieniężnych za brak lokalu i pomocy finansowej na uzyskanie lokalu,
- 12) uszczegółowienie przepisów dotyczących postępowania dyscyplinarnego,
- 13) uporządkowanie regulacji dotyczącej umundurowania strażaków.

Uwagi szczegółowe:

Propozycje poprawek przedstawione w pkt 1, 2 i 3 opinii mają charakter doprecyzowujący lub redakcyjny.

- 1) W art. 1 w pkt 6, w art. 13 w ust. 6 w pkt 17 wyrazy "dużej liczbie osób" zastępuje się wyrazami "dużej liczby osób".
- 2) W art. 1 w pkt 11, w art. 23 w ust. 2:
 - a) w pkt 2 wyrazy "w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska" zastępuje się wyrazami " w art. 250 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska",
 - b) w pkt 6 wyrazy "w ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej" zastępuje się wyrazami "w art. 78 ustawy z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej".
- 3) W art. 1 w pkt 11, w art. 23 w ust. 11:
 - a) zdanie wstępne otrzymuje brzmienie:

"Kontrolujący ma prawo wstępu do wszystkich obiektów i pomieszczeń, chyba że stanowią one część mieszkalną lub ich właścicielami albo zarządzającymi są:",
 - b) w pkt 1 wyrazy "Policję, Agencję Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencję Wywiadu" zastępuje się wyrazami " Policja, Agencja Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencja Wywiadu".
- 4) Zgodnie z art. 28 ustawy (art. 1 pkt 13 noweli), służbę w Państwowej Straży Pożarnej może pełnić obywatel polski, niekarany za przestępstwa lub za przestępstwa skarbowe. Taka redakcja przepisu może prowadzić do wniosku, że chodzi o wymóg niekaralności za więcej niż jedno przestępstwo,
 - w art. 1 w pkt 13, w art. 28 wyrazy "niekarany za przestępstwa lub za przestępstwa skarbowe" zastępuje się wyrazami "niekarany za przestępstwo lub za przestępstwo skarbowe".
- 5) Zgodnie z art. 30a ustawy (art. 1 pkt 15 noweli), "Dzień 4 maja jest Dniem Strażaka". Wydaje się, że bardziej właściwe byłoby użycie formuły "Dzień 4 maja ustanawia się Dniem Strażaka", podobnie jak ma to miejsce w innych pragmatykach służbowych,
 - w art. 1 w pkt 15, w art. 30a wyrazy "Dzień 4 maja jest Dniem Strażaka." zastępuje się wyrazami " Dzień 4 maja ustanawia się Dniem Strażaka."
- 6) Zgodnie z art. 36a ustawy (art. 1 pkt 21 noweli) strażacy podlegają okresowemu opiniowaniu służbowemu a opinie, o których mowa, wydają w stosunku do strażaków ich

przełożeni. Wydaje się celowe, aby w art. 36a w ust. 3 wskazującym podmioty uprawnione do wydawania opinii dla poszczególnych kategorii strażaków, wyraźnie wskazać podmiot opiniujący komendantów powiatowych (miejskich) Państwowej Straży Pożarnej,

- w art. 1 w pkt 21, w art. 36a w ust. 3 w pkt 3 po wyrazach "zastępcy komendanta wojewódzkiego Państwowej Straży Pożarnej" dodaj się wyrazy "oraz komendantach powiatowych (miejskich) Państwowej Straży Pożarnej".

7) Zgodnie z art. 39 ust. 1 (art. 1 pkt 24 noweli), strażaka zawieszają się w czynnościach służbowych, na czas nie dłuższy niż 3 miesiące, w razie wszczęcia przeciwko niemu postępowania karnego w sprawie o przestępstwo umyślne ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe umyślne. Należy rozważyć, czy celowe jest zawężenie kategorii przestępstw, o których mowa tylko do przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego. Zgodnie z art. 12 Kodeksu postępowania karnego, w sprawach o przestępstwa ścigane na wniosek postępowanie z chwilą złożenia wniosku toczy się z urzędu, natomiast przestępstwami ściganymi na wniosek są np. przestępstwo zgwałcenia, wymuszenia seksualnego czy też ujawnienia informacji. Analogiczna uwaga dotyczy art. 39 ust.2 ustawy,

- w art. 1 w pkt 24, w art. 39 w ust. 1 oraz w ust. 2 skreśla się wyrazy "ścigane z oskarżenia publicznego".

8) W myśl art. 43 ust. 2 pkt 4 (art. 1 pkt 26 noweli), strażaka zwalniają się ze służby m.in. w przypadku skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo umyślne, ścigane z oskarżenia publicznego lub przestępstwo skarbowe umyślne. Poza przedstawionymi w pkt 7 opinii zastrzeżeniami dotyczącymi zasadności zawężania katalogu przestępstw, których popełnienie przez strażaka skutkować będzie wydaleniem ze służby, tylko do przestępstw ściganych z oskarżenia publicznego, wskazać należy także na wątpliwości jakie budzi wyodrębnienie w przepisie kategorii przestępstw umyślnych. Art. 28 ustawy stanowi, że służbę w Państwowej Straży Pożarnej może pełnić obywatel polski, niekarany za przestępstwa lub za przestępstwa skarbowe. Pozostawienie art. 43 ust. 2 pkt 4 ustawy w niezmienionym brzmieniu doprowadzi do sprzeczności polegającej na tym, że z jednej strony strażakiem nie może zostać osoba karana za przestępstwo (zarówno umyślne jak i nieumyślne) a z drugiej – pozostać w służbie może strażak skazany za przestępstwo nieumyślne,

- w art. 1 w pkt 26:
 - a) w lit. a, pkt 4 otrzymuje brzmienie:

"4) skazania prawomocnym wyrokiem sądu za przestępstwo lub przestępstwo skarbowe,";

b) lit. b otrzymuje brzmienie:

"b) w ust. 3:

- uchyla się pkt 2,"
- po pkt 5 kropkę zastępuje się przecinkiem i dodaje się pkt 6 w brzmieniu:

"6) upływu 12 miesięcy od dnia zaprzestania służby z powodu choroby.","

9) Art. 49h (art. 1 pkt 29 noweli) stanowi w ust. 1, że przepisy art. 49c ust. 3-art. 49g stosuje się odpowiednio do strażaków, o których mowa w art. 49b ust. 2. Sposób, w jaki wskazano przepisy do których następuje odesłanie jest niezgodny z przyjętymi w tym zakresie zasadami redagowania tekstu prawnego a ponadto może powodować trudności interpretacyjne. Można bowiem przyjąć, że do strażaków, o których mowa w art. 49b ust. 2 stosuje się przepisy art. 49c ust. 3 i art. 49d - 49g albo przepisy art. 49c ust. 3 i 4 oraz art. 49d - 49g. W zależności od tego, jaka był intencja ustawodawcy, należy przyjąć jedną z dwóch alternatywnych poprawek:

- w art. 1 w pkt 29, w art. 49h w ust. 1 wyrazy "art. 49c ust. 3-art. 49g" zastępuje się wyrazami "art. 49c ust. 3 i art. 49d - 49g"

albo

- w art. 1 w pkt 29, w art. 49h w ust. 1 wyrazy "art. 49c ust. 3-art. 49g" zastępuje się wyrazami "art. 49c ust. 3 i 4 oraz art. 49d - 49g".

10) Art. 71e ust. 1 ustawy (art. 1 pkt 39 noweli) stanowi, że urlopów, o których mowa w art. 71, 71a, 71c i 71d, udziela się w dni, które są dla strażaka dniami służby lub dyżuru. Wydaje się, że w celu uniknięcia ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych konieczne jest wyraźne wskazanie, iż przepis nie dotyczy dyżuru domowego o którym mowa w art. 35 ust. 8,

- w art. 1 w pkt 39, w art. 71e w ust. 1 po wyrazach "służby lub dyżuru," dodaje się wyrazy "z wyjątkiem dyżuru domowego o którym mowa w art. 35 ust. 8,"

11) Zgodnie z art. 74 ust. 1a ustawy (art. 1 pkt 42 noweli), jeżeli w miejscowości, w której strażak pełni służbę lub w miejscowości pobliskiej nie ma możliwości przydzielenia lokalu mieszkalnego, strażak może otrzymać kwatery tymczasową na okres pełnienia służby w tej miejscowości. Przepis ten wymaga doprecyzowania, że chodzi o strażaka mianowanego na stałe. Wskazać należy także na, być może niezamierzone przez ustawodawcę, a wynikające z art. 74 ust. 1b zróżnicowanie sytuacji prawnej strażaków mianowanych na stałe i strażaków w służbie przygotowawczej. Przepis ten stanowi, że

koszty zakwaterowania w kwaterze tymczasowej ponosi sam strażak mianowany na stałe, podczas gdy art. 74 ust. 2 wprowadzający możliwość otrzymania takiej kwatery również przez strażaka w służbie przygotowawczej – nie zawiera analogicznej regulacji. Jeśli intencją ustawodawcy było, aby koszty zakwaterowania ponosili strażacy obydwu kategorii, konieczne jest przyjęcie odpowiedniej poprawki,

- w art. 1 pkt 42 otrzymuje brzmienie:

"42) w art. 74:

- a) po ust. 1 dodaje się ust. 1a w brzmieniu:

"1a. Jeżeli w miejscowości, w której strażak mianowany na stałe pełni służbę lub w miejscowości pobliskiej nie ma możliwości przydzielenia lokalu mieszkalnego, strażak może otrzymać kwaterę tymczasową na okres pełnienia służby w tej miejscowości.",

- b) po ust. 2 dodaje się ust. 2a w brzmieniu:

"2a. W przypadkach, o których mowa w ust. 1a i ust. 2, koszty zakwaterowania ponosi strażak.";

12) Art. 88 ust. 5 ustawy (art. 1 pkt 49 noweli) wymaga doprecyzowania pod względem redakcyjnym:

- w art. 1 w pkt 49, w art. 88 w ust. 5:

- a) w pkt 5 wyraz "uwzględniane" zastępuje się wyrazem "uwzględnianych",
- b) w pkt 6 "hierarchię" zastępuje się wyrazem "hierarchii",
- c) w pkt 7 wyraz "stopień" zastępuje się wyrazem "stopnia".

13) Art. 111a ustawy (art. 1 pkt 55 noweli) stanowi, że sprawy dotyczące roszczeń majątkowych o świadczenia pieniężne wynikające ze stosunku służbowego strażaków rozstrzygają sądy pracy a przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny, dotyczące skutków niewykonania zobowiązań, stosuje się odpowiednio. Oddanie sporów o świadczenia pieniężne wynikające ze stosunku służbowego strażaków pod kognicję sądów pracy oznacza, że w postępowaniu stosować się będzie przepisy Kodeksu pracy. Odesłanie do przepisów Kodeksu cywilnego dotyczących skutków niewykonania zobowiązań wydaje się zbędne, ponieważ i tak znajdą one zastosowanie na podstawie art. 300 Kodeksu pracy (w sprawach nie unormowanych przepisami prawa pracy do stosunku pracy stosuje się odpowiednio przepisy Kodeksu cywilnego, jeżeli nie są one sprzeczne z zasadami prawa pracy),

- w art. 1 w pkt 55, w art. 111a zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

"Przepisy ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy stosuje się odpowiednio."

14) Art. 121 ust. 3a (art. 1 pkt 62 noweli) określa tryb postępowania w razie nieuzgodnienia składu komisji dyscyplinarnej z ogólnokrajowymi organizacjami związkowymi. Zdanie drugie tego przepisu wymaga doprecyzowania w zakresie terminu, po upływie którego członka komisji powołuje Komendant Główny Straży Pożarnej,

- w art. 1 w pkt 62 w lit. d, w ust. 3a w zdaniu drugim wyrazy "w terminie 14 dni tej kandydatury" zastępuje się wyrazami "tej kandydatury w terminie 14 dni od dnia jej przedstawienia".

Oprac: Maciej Telec